

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

t.a.v. de staatssecretaris mevrouw drs. T. van Ark
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Onze referentie: 9VERAS-ASB.12720.B

Meteren, 15 maart 2019

BRANDBRIEF: de gevolgen van het rapport proportionaliteit in het asbestbeleid

Geachte mevrouw Van Ark,

Ongetwijfeld heeft u met ons kennisgenomen van de commotie vorige week in de media over het asbestbeleid. Aanleiding daarvan was de publicatie van een rapport over proportionaliteit in het asbestbeleid. Het rapport is opgesteld in opdracht van Aedes door TNO met drie andere organisaties. Het rapport was ook aan de orde in het debat in de Tweede Kamer vorige week.

Wij willen onze grote zorgen delen met u en uw collega van Infrastructuur en Waterstaat over wat dit betekent voor het risicobesef over en de borging van veilig en gezond werken in de bouw en specifiek in de asbestverwijdering. Deze gevolgen zijn direct merkbaar voor onze werknemers. Overigens staat het rapport en de commotie vorige week niet op zich, maar past dit in een structurele lijn van onjuiste duiding van feiten over het asbestbeleid en de rol van de asbestverwijderingsbranche daarin.

In het rapport worden de risico's van asbest vergaand gebagatelliseerd. De inhoud van het rapport is ronduit verbijsterend. Jarenlang overheidsbeleid en overheidscommunicatie gericht op het veilig en gezond omgaan met asbest wordt te grabbel gegooid. Gesteld wordt dat in de meeste van de beschouwde scenario's de kosten voor veilig en gezond werken buitenproportioneel zijn. Er worden scenario's beschouwd die flagrant in strijd zijn met de arboret- en regelgeving en met nationale en Europese asbestregelgeving. Het boren van gaten in asbesthoudende plafonds is één van de onderzochte scenario's, terwijl dit een strafbaar feit is.

De rekenmethode die in het rapport wordt gehanteerd om de proportionaliteit van maatregelen te beoordelen staat haaks op de uitgangspunten van het arborebeleid en zal er overigens toe leiden dat ook op allerlei andere gebieden het arborebeleid kennelijk buitenproportioneel is.

Het rapport is zeker niet van wetenschappelijke kwaliteit, maar juist tendentiekus en een simplificatie van de uitdagingen die er werkelijk zijn om te komen tot een risicogericht asbestbeleid. Ter illustratie daarvan treft u hieronder enkele conclusies aan uit het rapport.

- *Het gebruiken van adembescherming en het toepassen van beheersmaatregelen bij het verwijderen van asbestdaken is volgens TNO e.a. buitenproportioneel. Aldus de onderzoekers is het 'budget' voor beheersmaatregelen om werknemers te beschermen tegen blootstelling bij het verwijderen van asbestdaken niet toereikend voor een "stofzuiger voor een boormachine". Opvallend is overigens dat TNO juist is gestart met de eerste fase van een onderzoek in opdracht van de Rijksoverheid naar de blootstelling bij het saneren van asbestdaken.*
- *Eén van de scenario's in het rapport is "de installateur die enkele malen per maand per ongeluk in een asbesthoudend plafond boort". TNO concludeert dat de risico's van het bewerken van asbesthoudende plafondbeplating door een installateur verwaarloosbaar klein is indien deze een adembeschermingsmiddel draagt. Er is voldoende 'budget' beschikbaar om een aantal "P3 mondkapjes" aan te schaffen. Het vervangen van de mondkapjes na eenmalig gebruik is aldus het rapport te kostbaar. Eenzelfde scenario wordt doorgerekend voor de particulier. Beide scenario's zijn strafbare feiten.*
- *Voor de brandweerman geldt aldus het rapport dat "voor een heel werklevens slechts enkele keren een P3 stofmasker gekocht zou mogen worden, wil er sprake zijn van een proportionele investering om het risico op sterfte te voorkomen". Overigens wordt door de onderzoekers opgemerkt dat brandweerlieden reeds adembescherming dragen en dat aanvullende maatregelen daarom sowieso niet nodig zijn. Of dat deze maatregelen tegen gevaarlijke stoffen dan wel proportioneel zijn komt overigens niet aan de orde, evenmin als de vraag of deze maskers wel bescherming bieden tegen asbestvezels.*

De beschouwde scenario's zijn in strijd met de Nederlandse en Europese asbestregelgeving, waarin onder andere staat dat "de werkmethoden zo zijn ingericht dat er geen asbeststof wordt geproduceerd of indien dat technisch niet mogelijk is, dat geen asbeststof in de lucht vrijkomt". Bovendien focust het rapport geheel op de data over blootstelling aan vezels en een gebrekkige kostenanalyse die niet verder komt dan een "P3 stofmasker" een "stofzuiger voor een boormachine". Het feit dat voor de bescherming van werknemers en omgeving tegen asbestblootstelling juist de borging van veilig en gezond werken in de asbestsanering cruciaal is en dat daarop ook een belangrijk deel van de huidige regelgeving in het 'asbeststelsel' is gebaseerd wordt veronachtzaamd.

Schrijnend is de positie en rol van TNO als auteur van het rapport. TNO is juist het instituut dat aantoonbaar een belangrijke stempel heeft gedrukt op uw asbestbeleid. Veel maatregelen die onze bedrijven in de asbestverwijdering iedere dag moeten treffen zijn gebaseerd op conclusies en aanbevelingen van TNO, zoals de voorgeschreven emissiebeperkende maatregelen, de eisen aan containments, de eisen voor het gebruik van adembeschermingsmiddelen en de wijze van meten en eindbeoordelen. Het rapport over proportionaliteit staat hier haaks op.

Voor zover het rapport moet worden beschouwd als een 'academisch proefballonnetje' om het publieke debat over proportionaliteit van arbobeleid aan te wakkeren, dan is dat zeker gelukt! Het is echter ongepast en onverantwoord om dit te doen over de rug van het asbestbeleid. Bovendien is dat TNO onwaardig en niet verenigbaar met de positie van TNO als wetenschappelijk adviseur van de overheid op het gebied van arbobeleid.

Het gaat hier ook om geloofwaardigheid. TNO kan ons inziens op deze wijze niet langer een rol spelen in de advisering van de overheid over asbestbeleid. Dat heeft belangrijke gevolgen voor de implementatie van uw beleidsreactie inzake het asbeststelsel, waarin aan TNO juist een belangrijke rol wordt toegedicht. Ook de onafhankelijkheid van TNO staat ter discussie, kijkend naar haar rol in dit eenzijdig opgestelde rapport in opdracht van Aedes en zonder betrokkenheid van overheid en bestaande overlegstructuren in het asbeststelsel (Ascert). Wij hebben besloten om dit ook aan de orde stellen in een brief aan de Raad van Bestuur van TNO die per heden is verzonden.

De duiding en framing van het rapport door Aedes in de media is buiten alle orde. In een breed mediaoffensief stelt Aedes dat de risico's van asbest veel minder zijn dan gedacht en dat beschermingsmiddelen niet noodzakelijk zijn. De asbestverwijderingsbranche krijgt er de schuld van dat de regels zijn doorgeslagen. Het tegendeel is waar, wij zijn juist voor een risicogestuurd asbestbeleid en hebben daarvoor veel voorstellen gedaan. Aedes verdraait de feiten, is maatschappelijk onverantwoord bezig en verzuimt om constructief samen te werken aan een risicogericht asbestbeleid. Dat alles om louter financieel gewin en ten koste van een jarenlang opgebouwd risicobesef over asbest.

De gevolgen zijn in de praktijk direct merkbaar! De bedrijven in onze branche doen elke dag hun best om Nederland stukje bij beetje veiliger en gezonder te maken. En zoals u weet, zijn die werkzaamheden niet zonder risico's voor onze mensen. Door het rapport en het mediaoffensief van Aedes en de onderzoekers worden onze werknemers door klanten en hun omgeving uitgelachen om de veiligheidsmaatregelen die zij iedere dag treffen. De directeuren van onze bedrijven krijgen boze klanten aan de lijn die eisen dat er andere werkmethoden worden gehanteerd, in strijd met de regels. Werknemers zijn niet meer gemotiveerd om hun werk veilig te doen.

In het Kamerdebat van 6 maart jl. wordt dit negatieve beeld over onze branche, zij het vanuit verschillende politieke invalshoeken, overgenomen door de meeste woordvoerders. Werkgevers en werknemers die iedere dag druk zijn met het verwijderen van asbest worden als de 'boeman' aangewezen. Wij maken ons ernstig zorgen over dit sentiment als direct gevolg van voornoemd TNO-rapport en de media aandacht daarover. Wij zullen onze contacten met Kamerleden de komende tijd intensiveren om een reëel beeld te geven van de praktijk en te pleiten voor onze concrete voorstellen voor een risicogestuurd asbestbeleid.

We zijn blij te merken dat u in het Kamerdebat afstand hebt genomen van het rapport. Uw stelling dat uw arbobeleid niet uitgaat van 'de maximumwaarde in Euro's van het leven van een medewerker', maar is gebaseerd op het uitgangspunt dat 'wie werkt er van moet uit kunnen gaan dat dat veilig en gezond gebeurt' delen wij.

Dat is ons inziens echter niet genoeg. Daarom roepen wij u dringend op tot het volgende:

1. Het is hard nodig dat u publiekelijk afstand neemt van het rapport van TNO en de boodschap van Aedes dat de risico's van asbest wel meevallen en beheersmaatregelen niet nodig zijn.
2. Verder is belangrijk dat de werkgevers en werknemers in de asbestverwijdering een hart onder de riem wordt gestoken, namelijk dat het werken in de asbestverwijdering ergens over gaat. Wij roepen u op om een statement te maken dat werkgevers en werknemers in de asbestverwijdering de maatregelen die worden getroffen niet zelf hebben verzonnen, maar dat dit gewoon regels zijn die door u zijn vastgesteld en waarop door toezichthouders wordt toegezien.
3. Ook vinden wij het cruciaal dat u als verantwoordelijk staatssecretaris voor veilig en gezond werken nog eens benadrukt dat het onaanvaardbaar is dat installateurs (en particulieren) zelf asbestplaten gaan verwijderen of gaatjes in asbesthoudende platen boren. Het rapport zegt dat de risico's daarvan meevallen, maar dat is misleidend en zet aan tot het plegen van strafbare feiten.
4. Vervolgens moet er vol gas worden gegeven met de implementatie van een risicogestuurd asbestbeleid. De tijd van 'praten en nog eens praten' is voorbij. Er moeten keuzes worden gemaakt en strakke lijnen worden uitgezet. De Kamerbrief met uw beleidsreactie staat bol van voornemens maar deze zijn onvoldoende concreet. We zien ook te weinig voortgang en te weinig samenhang. Wij hebben concrete voorstellen gedaan en onduidelijk is tot op de dag van vandaag wat hiermee wordt gedaan. Wij zijn in onzekerheid wat u nu precies van plan bent en we hebben veel vragen, zoals:

Blijft u staan voor de borging van veilig en gezond werken binnen het Certificatiestelsel Asbest? Deelt u onze voorstellen dat juist binnen dit stelsel moet worden gewerkt aan risicogestuurd beleid? Treedt u op tegen diverse initiatieven om werkmethoden en risicoklasse-indelingen buiten het 'asbeststelsel' om te regelen, waardoor uw eigen 'asbeststelsel' meer en meer wordt verzwakt? Worden de voorstellen die wij als asbestverwijderingsbranche doen serieus genomen en procesafspraken daarover nagekomen?

Wij zijn nog steeds bereid om een bijdrage te leveren aan de verbetering van het 'asbeststelsel'. We moeten helaas echter vaststellen dat het draagvlak bij onze achterban snel afneemt.

Het is hierom dat wij u dringend vragen om snel gehoor te geven aan onze oproep hierboven en om samen met ons te werken aan vertrouwen in het 'asbeststelsel'. U zegt in uw Kamerbrief dat u positief bent over het stelsel en daarop wil verder bouwen. Het is nu tijd om de daad bij het woord te voegen en ook te laten zien dat dit stelsel u veel waard is.

Met vriendelijke groet,

Kees de Groot

Coen Lagerwey

Afschrift: Staatssecretaris van I en W en aan bestuur van Ascet